

Van: Mr. M. H. J. Ch. Rutten

Datum: 21 januari 1977

Aan: M via S *2/1*

no. 12/77

Onderwerp: Euro-Arabische dialoog.

- cc. Z
- T
- DGES
- DGIS
- AMAD
- DAM
- AP
- DIE HrRoberts
- DPN

Met het oog op de komende besprekingen à Neuf over de politieke aspecten van de Euro-Arabische dialoog, moge ik U de volgende overwegingen voorleggen.

1. Het is duidelijk dat de Arabische landen hun politiek zullen voortzetten, die er op gericht is de dialoog te gebruiken als hefboom om de Negen steeds dichterbij te brengen tot de Arabische standpunten betreffende het Midden Oosten-probleem. Het is ook duidelijk dat een aantal van onze partners in de Negen, vooral Frankrijk en Italië, bereid zijn dit spel mee te spelen.

Handwritten notes:
 22/1/77
 (circled signature)

2. Nederland heeft tot nu toe een beleid gevolgd er op gericht enerzijds zoveel mogelijk vast te houden aan het oorspronkelijke, niet-politieke, karakter van de dialoog en anderzijds het isolement, zo enigszins mogelijk, te vermijden. Hiervan uitgaande heeft Nederland in de afgelopen periode een aantal concessies gedaan t.a.v. de procedures en de inhoud van de dialoog. Een zekere politisering is aanvaard maar, middels duidelijke en bindende afspraken tussen de Negen, is voorkomen dat deze politisering de inhoud van ons Midden Oosten-beleid zelf zou kunnen beïnvloeden. Dit laatste is vooral bereikt door vast te leggen dat de Negen zich in de dialoog strikt zouden beperken tot uiteenzettingen, die identiek zouden zijn aan de gemeenschappelijke verklaringen in de VN.

3. Bij de voorbereiding van de volgende bijeenkomst van de Algemene Commissie in februari a.s. in Tunis, worden de Negen thans geconfronteerd met nieuwe voorstellen van Arabische zijde, die zowel de procedure als de substantie raken. Het betreft:

- a. een voorstel tot instelling van een Politieke Commissie, waarin discussies zouden moeten plaatsvinden over politieke vraagstukken d.w.z. vooral over het MO-probleem;
- b. de Arabische wens dat de Negen hun standpunt preciseren t.a.v. een viertal elementen van het MO-vraagstuk, t.w.
 - de onvervreembare rechten der Palestijnen
 - de ontruiming van de sinds 1967 bezette gebieden
 - de Israëlische vestigingen in de bezette gebieden
 - de schendingen van de mensenrechten en "Israëli practices" in de bezette gebieden.

Tevens blijkt dat de Arabieren verlangen dat de Negen druk op Israël uitoefenen en hun hulp aan Israël stopzetten.

Handwritten: 29/12

MEMORANDUM

Van: Mr. M. H. J. Ch. Rutten

Datum:

Aan:

Onderwerp:

-2-

De hierboven genoemde procedurele en substantiele voorstellen houden uiteraard nauw verband met elkaar. De instelling van een Politieke Commissie opent de deur en scheidt het forum voor de discussie over de politieke onderwerpen. Deze discussie creëert de druk die tenslotte de Negen op de Arabische lijn moet brengen.

4. De Nederlandse politiek in het overleg tussen de Negen is tot nu toe uitgegaan van het standpunt dat de Negen, in hun gezamenlijk optreden t.a.v. de MO-problematiek, alles moeten doen wat een vreedzame oplossing kan bevorderen, en alles moeten nalaten wat deze oplossing kan bemoeilijken of wat de problemen verder zou compliceren. Dit heeft in concreto betekend dat Nederland zich wel, via aansluiting aan de resoluties van de VR, tezamen met zijn partners heeft uitgesproken over de beginselen die aan een vreedzame oplossing ten grondslag moeten liggen, maar zich steeds zorgvuldig heeft onthouden van uitspraken over de wijze waarop deze beginselen in de praktijk zouden moeten worden uitgewerkt en toegepast. Dit immers zal de essentie moeten vormen van de onderhandelingen tussende direct bij het conflict betrokken partijen waartoe de Negen niet behoren.
5. Bij de bepaling van het Nederlandse standpunt tegenover de Arabische desiderata, zullen wij ons in de eerste plaats moeten afvragen of voor de Negen het ogenblik al of niet gekomen is om de bovengeschetste terughoudende politiek te wijzigen in een politiek van meeractieve betrokkenheid bij het zoeken naar, en het bevorderen van, concrete oplossingen voor het conflict tussen Israël en de Arabische landen. Tegen een dergelijke wijziging zou in principe geen bezwaar hoeven te bestaan indien wij de overtuiging zouden hebben dat de Negen thans in staat zouden zijn door directe participatie een constructieve rol te vervullen, en indien een dergelijke rol door alle andere partijen zou worden aanvaard. Geen van deze beide voorwaarden is echter vervuld. De Negen zijn onderling verdeeld in hun opvattingen over de concrete oplossing van het MO-vraagstuk.
De Arabische landen zouden hen wel een rol willen laten spelen mits die rol een ondersteuning vormt van het Arabische standpunt, terwijl Israël een actief optreden van de Negen met name gezien de Franse houding, met de grootste achterdocht beschouwt en voorshands afwijst.

6. Het bovenstaande leidt tot de conclusie dat de huidige lijn moet worden voortgezet en dat derhalve de Arabische desiderata niet kunnen worden aanvaard.

Gezien echter de opvattingen van de Fransen, Italianen, alsook Ieren en de steeds wiffelende houding van de Belgen,

MEMORANDUM

Van: Mr. M. H. J. Ch. Rutten

Datum:

Aan:

Onderwerp:

-3-

lijkt niet waarschijnlijk dat eensgezindheid zal kunnen worden bereikt om tot een afwijzing zonder meer van de Arabische suggesties tijdens de a.s. vergadering van de Algemene Commissie te komen. Het gevaar is trouwens niet denkbeeldig dat afwijzing te Tunis de dialoog tot een breekpunt zou brengen; iets waarvoor geen der Europese regeringen onder de gegeven omstandigheden de verantwoordelijkheid op zich zou willen nemen. De Europese delegatie zou zich ertoe kunnen beperken de Arabieren te Tunis duidelijk te maken dat hun voorstellen zodanige implicaties voor de Europese regeringen hebben dat een nadere bestudering in eigen kring noodzakelijk wordt geacht. Bij het geven van deze reactie zou er op moeten worden toegezien dat deze wordt gegoten in een formulering waaruit geen enkele toezegging in welke vorm ook zou kunnen worden afgeleid. Mede met het oog op het op te stellen communiqué dient hierover in Europese kring algehele duidelijkheid te bestaan.

Zou bij het verder overleg over de Arabische desiderata na de Algemene Commissie vergadering blijken dat de Nederlandse opvattingen geen of geleidelijk een verminderende steun zouden ontmoeten dan kan het ander element van ons beleid actueel worden t.w. ons streven een Nederlands isolement binnen de Negen in MO-kwesties zoveel mogelijk te vermijden. Met het oog hierop zouden wij, indien wij geïsoleerd dreigen te raken kunnen stellen dat Nederland zich in beginsel kan verenigen met een activering van de Europese opstelling m.b.t. de MO-kwesties doch op voorwaarde dat eerst overeenstemming wordt bereikt over de verdere uitwerking en precisering van het gemeenschappelijke beleid terzake. Conform de gemaakte afspraken zal dit gepaard moeten gaan aan overleg met de VS regering. Voorts zal er op gewezen worden dat een intensivering van de politieke discussies met de Arabische landen noodzakelijkerwijze met zich mee zal brengen een parallele ontwikkeling van politiek overleg à Neuf met Israël.

7. Het spreekt vanzelf dat het leggen van enig verband tussen Arabische financiële bijdragen en Europese politieke concessies, categorisch van de hand moet worden gewezen.

Ik zal graag vernemen of U zich met het bovenstaande kunt verenigen.

